

Aalborg Universitet

AALBORG UNIVERSITY
DENMARK

Jeg tænker, altså føler jeg

Brinkmann, Svend

Published in:
Psykolog Nyt

Publication date:
2012

Document Version
Tidlig version også kaldet pre-print

[Link to publication from Aalborg University](#)

Citation for published version (APA):
Brinkmann, S. (2012). Jeg tænker, altså føler jeg. *Psykolog Nyt*, (10), 15.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal -

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us at vbn@aub.aau.dk providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Jeg tænker, altså føler jeg

Få ting er mere trættende end sprogpolitiet. Alle, der konstant påpeger sproglige fejl og mangler hos andre, udøver sprogpolitiets arbejde.

Det kan være fornærmende og bedrevidende, men der er faktisk en rationel kerne i sprogpolitiets arbejde: Vi må nemlig være forpligtet på et fælles sæt af sproglige betydninger, for at det sociale liv kan fungere, og netop det er implicit sprogpolitiets budskab. De glemmer så bare ofte, at socialt liv selvfølgelig også kræver sproglige nyskabelser.

Med fare for at være fornærmende og bedrevidende vil jeg her agere som sprogpolitimand. I løbet af de seneste 10-15 år har der nemlig bredt sig en yderst almindelig udtryksmåde, der irriterer mig, og jeg har en mistanke om, at den kommer fra psykologien. Det var i hvert fald først, da jeg begyndte på psykologistudiet i 1997, at jeg stiftede bekendtskab med den.

Det drejer sig om udtrykket ”Jeg tænker”. Hvor man før ville sige ”Jeg synes”, ”Jeg tror” eller ”Jeg mener”, siger man nu ”Jeg tænker” – fx ”Jeg tænker, at Messi er den bedste fodboldspiller.” Det er i reglen forkert i semantisk forstand, idet man oftest netop ikke tænker noget (altså har særlige ræsonnementer eller tankeprocesser), men blot vil udtrykke et synspunkt.

En del af forklaringen på udtrykkets

udbredelse er nok, at man har importeret det engelske ”I think”. Hovedbetydningen af ”think” er imidlertid ikke ”tænker”, men ”synes” (fx i sætninger som ”So, what do you think?”). Men jeg tror også, at der er andet på spil. ”Jeg tænker” er nemlig en del af en større drejning mod subjektive taleformer, som også omfatter ”Jeg oplever” og ”Jeg føler”, der anvendes i alt fra sportsinterview til eksamensopgaver på universitetet. I virkeligheden betyder ”Jeg tænker”, som det anvendes i dag, ofte det samme som ”Jeg føler”. Man udtrykker ikke gennemtænkte og velbegrundede påstande, men det stik modsatte: Umiddelbare oplevelser og følelser.

Tænk på det næste gang –

Hvorfor irriterer det mig så? Fordi vi med sådanne udtryk risikerer at miste fornemmelsen for, at vi med sproget kan (og ofte skal) forpligte os på vores ytringer. ”Jeg tænker” eller ”Jeg oplever” forpligter ikke – det er jo blot subjektive forhold, som kan ændre sig i næste øjeblik. Disse ytringer er prøvende, momentane og uforpligtende. ”Jeg mener” er derimod forpligtende, idet denne talehandling identificerer taleren med det sagte.

Ophavsmanden til talehandlingsteori, den fantastiske sprogfilosof John Austin, mente, at alle oprigtige ytringer

funktionelt set er som løfter, idet den, der udtaler dem, forpligter sig på det, der siges. Hvis man oprigtigt siger, ”Jeg mener, at Messi er den bedste fodboldspiller”, så forpligter man sig på udsagnet; man skal være dets advokat i en eventuel diskussion (og man skal selvfølgelig også være villig til at opgive det i lyset af bedre modargumenter).

I dag er girafsproget blevet ideal i mange sammenhænge. Groft sagt må man ikke sige, hvad man mener, men kun hvad man oplever/føler/tænker. Sådanne sprogformer kan være gavnlige i mange sammenhænge, ikke mindst terapeutiske, men de bør ikke være universelle. De reducerer nemlig vores sprog til at handle om subjektive oplevelser og negligerer dermed, at vi med sproget også har brug for at forpligte os på fælles, intersubjektive anliggender.

Tænk på det, næste gang du siger ”Jeg tænker”. Er det faktisk det, du ønsker at sige, eller ville det være rigtigere at sige ”Jeg mener”? Jeg tænker, at det er et relevant spørgsmål at stille sig. ■

*Svend Brinkmann, cand.psych.
professor ved Institut for Kommunikation,
Aalborg Universitet*

KLUMMEN (LAT. COLUMNA)

Psykolog Nyts klummetekster skrives på skift af seks personer, som har fået frie hænder til at ytre sig om tendenser i det moderne liv og samfund. Skribenterne repræsenterer vidt forskellige fagområder – og opgaven lyder ikke på at skrive om psykologi.